

ภูมิหลัง แรงจูงใจ และบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์

อัจฉราพรรณ ลีวโรสง*

เพ็ญณี แนนรท**

(วันรับบทความ : 25 มกราคม 2561 /วันแก้ไขบทความ : 20 พฤษภาคม 2561 /วันตอบรับบทความ : 23 พฤษภาคม 2561)

บทคัดย่อ

งานวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาภูมิหลัง แรงจูงใจ และบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นสตรีจังหวัดบุรีรัมย์ 2) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคในการเข้าสู่เวทีการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นสตรีจังหวัดบุรีรัมย์ 3) ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาบทบาทในการบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่นสตรีจังหวัดบุรีรัมย์ การเก็บรวบรวมข้อมูลได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกด้วยแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างแก่นักการเมืองท้องถิ่นสตรีจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 11 คน ผลการศึกษา พบว่า ภูมิหลัง แรงจูงใจของนักการเมืองท้องถิ่นสตรีจังหวัดบุรีรัมย์ เกิดจากแรงจูงใจสนับสนุนจากปัจจัย 6 ประการ คือ (1) แรงจูงใจจากครอบครัว (2) แรงจูงใจจากฐานะทางเศรษฐกิจ (3) แรงจูงใจจากการมีผลงาน (4) แรงจูงใจที่เกิดจากกลุ่มนักการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ (5) แรงจูงใจจากคนในชุมชน (6) ความสนใจของตนเอง และในส่วนของบทบาทที่โดดเด่นในการบริหารงาน มี 2 ด้าน คือ ด้านคุณภาพชีวิต และด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงบทบาทที่เป็นจุดเด่นของนักการเมืองท้องถิ่นสตรีในการบริหารงาน คือ ภาพลักษณ์ และมนุษยสัมพันธ์ที่ดี 2) ปัญหาและอุปสรรคในการเข้าร่วมเวทีการเมือง ประกอบไปด้วย (1) ปัญหาด้านสรีระของร่างกายผู้หญิง (2) ปัญหาภาระครอบครัว (3) ปัญหาคู่แข่งทางการเมือง (4) ปัญหาด้านภาวะผู้นำ (5) ปัญหาด้านค่านิยม วัฒนธรรม และสังคม 3) แนวทางในการพัฒนาบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นสตรีในการบริหารงาน 8 ประการ คือ (1) การมีความรักศรัทธาในบทบาทและความพร้อม (2) การสร้างภาพลักษณ์ที่ดี (3) การพัฒนาศักยภาพของตนเอง (4) การรณรงค์ให้ผู้หญิงมีบทบาททางการเมืองมากยิ่งขึ้น (5) การปรับเปลี่ยนความคิดที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมเกี่ยวกับผู้หญิงและการเมืองให้เกิดการยอมรับมากยิ่งขึ้น (6) การใช้จุดเด่นของความเป็นผู้หญิงที่เป็นข้อได้เปรียบในการบริหารงาน (7) การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม และ (8) การเข้าไปมีส่วนร่วมกับชุมชนหรือคนในท้องถิ่นผ่านกิจกรรมต่าง ๆ

คำสำคัญ : ภูมิหลัง/ แรงจูงใจ/ นักการเมืองท้องถิ่นสตรี/ บทบาท

* นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** รองศาสตราจารย์ ดร., วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่นและนักวิจัยกลุ่มบริหารกิจการท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Background, Motivation, and Role of Local Female Politicians in Buriram Province

Autcharapan Siewthaisong^{*}

Pennee Narot^{**}

(Received Date : January 25, 2018, Revised Date : May 20, 2018, Accepted Date : May 23, 2018)

Abstract

The objectives of this research were to: 1) study the background motivation and role of local female politicians in Buriram province; 2) study problems and obstacles for women in taking political roles; and 3) propose guidelines for the development of administrative roles of female politicians. The data was obtained from in-depth interviews of 11 local female politicians in Buriram province. The findings included as follows: In relation to the first objective as stated above, i.e. the background motivation and roles of local female politicians, six motivating and supporting factors were found; (1) family, (2) socio-economic status, (3) work performance, (4) politicians and interest group, (5) community people, and (6) one's own interest. The outstanding roles of these local female politicians in community development were also found in relation to two aspects, namely the development of quality of life, and the preservation of environment and natural resources. Moreover, the female politicians were also found to have outstanding personal characteristics in terms of their manners and human relationships. With respect to the second objective of this study as previously outlined, i.e. problems and obstacles for women taking political roles, there were five aspects considered: (1) physiological femininity, (2) duty bound to family (3) political rivals, (4) leadership styles, and (5) cultural values and society. For the third objective, guidelines for the development of roles of local female politicians, it can be concluded that female politicians should take into account eight functions for consideration; (1) having enthusiasm in

^{*} Student of Master of Public Administration, College of Local Administration, Khon Kaen University.

^{**} Assoc. Prof. Dr., College of Local Administration, and researcher in Research Group of Local Affairs Administration, Khon Kaen University.

roles and readiness for the roles, (2) creating a good image for oneself, (3) developing one's own capacity, (4) campaigning for more influential roles for females in politics, (5) changing opinion concerning values relating to females in politics in order to promote public acceptance, (6) using femininity to gain an advantage in administrative work, (7) accepting other people's opinions and providing opportunity for public participation, and (8) getting involved in activities with both in individuals and community-related matters.

Keywords: Background/ Motivation/ Local Female Politicians/ Roles

บทนำ

นับตั้งแต่อดีตความแตกต่างทางกายภาพระหว่างเพศชายและเพศหญิง ได้นำไปสู่ความเชื่อที่ว่าผู้หญิงและผู้ชายยังมีความแตกต่างกันในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านสติปัญญา ความสามารถ ความถนัด การตัดสินใจ อารมณ์ เป็นต้น ซึ่งมักถูกมองว่าเป็นความแตกต่างตามธรรมชาติที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้จึงทำให้สถานะของผู้หญิงที่ด้อยกว่าผู้ชาย เช่น ความเชื่อที่ว่าผู้หญิงเป็นเพศที่ไม่มีเหตุผล ชอบใช้อารมณ์ ส่งผลให้สังคมไม่ยอมรับผู้หญิงในฐานะผู้นำเพราะมีคุณสมบัติทางเพศที่ไม่เหมาะสม อย่างไรก็ตาม สองศตวรรษที่ผ่านมาสังคมมนุษย์ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงมากมาย และมีการให้ความสำคัญกับระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยมากขึ้น และมีการยอมรับในเรื่องสิทธิมนุษยชนส่งผลให้ผู้หญิงส่วนหนึ่งได้รับโอกาสในด้านต่าง ๆ มากขึ้น แต่ความแตกต่างทางเพศนี้ได้ทำให้เกิดปัญหาความไม่เท่าเทียมทางเพศขึ้นซึ่งเป็นปัญหาที่สังคมให้ความสนใจอย่างมากในปัจจุบัน โดยการวิเคราะห์ปัญหาดังกล่าวจากการใช้เพศภาวะ (gender) เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ที่สำคัญ (เครือข่ายกฎหมายมหาชน, 2554)

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ได้รับอิทธิพลต่าง ๆ จากชาติตะวันตกโดยการเปิดรับอารยธรรมต่าง ๆ ซึ่งเมื่อเอ่ยถึงรูปแบบวัฒนธรรมของประเทศไทยนั้น เป็นที่ทราบกันว่า สถานะของเพศหญิงนั้นถูกจำกัดสิทธิ และหน้าที่อย่างมาก สถานภาพของผู้หญิงไทยนั้นจะให้ความสำคัญต่อการบ้าน การเรือน มีหน้าที่เลี้ยงดูบุตร หลาน ทำกิจกรรมทุกอย่างแต่ภายในบ้านเท่านั้น วัฒนธรรมทางสังคมไทยที่ปิดกั้นโอกาสในการรับรู้การศึกษาและวิชาการ ในด้านกฎหมายมีบทบัญญัติห้ามมิให้สตรีกระทำการใด ๆ โดยอิสระ เพราะจะต้องได้รับการยินยอมจากสามีก่อนเท่านั้น สถานภาพของผู้หญิงไทยในอดีตจึงเปรียบได้เหมือนกับผู้ตามมาโดยตลอด (ชยานันท์ ญาณวารี และคณะ, 2558) ดังนั้น บทบาทของสตรีไทยที่ผ่านมาจึงไม่เท่าเทียมกับผู้ชายในหลาย ๆ ด้าน ด้วยแนวคิดบริบททาง

วัฒนธรรมที่หล่อหลอมให้เกิดความแตกต่างทางเพศ แต่ต่อมาเมื่อสังคมได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย สตรีเริ่มได้รับการศึกษาทำให้มีโอกาสได้พัฒนาตนเองมากขึ้น และเริ่มเข้ามามีบทบาทในสังคมจากที่เคยทำงานอยู่แต่ในบ้านก็เริ่มออกมาทำงานนอกบ้านมากขึ้น สังเกตได้จากจำนวนของผู้หญิงที่เข้าไปทำงานในภาคราชการ หรือภาคธุรกิจจะมีจำนวนสูงขึ้นเรื่อย ๆ บางคนสามารถก้าวขึ้นไปดำรงตำแหน่งระดับผู้บริหารขององค์กรซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมากในปัจจุบัน (สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2554) แม้ว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้กำหนดกลไกเอื้อต่อการสร้างความเสมอภาคและมาตรการพิเศษต่าง ๆ เพื่อสร้างความเป็นธรรมระหว่างเพศ และเพิ่มการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้หญิง (วาสนา ลำดี, 2560) แต่ในความเป็นจริงที่ปรากฏอยู่ในสังคมไทยปัจจุบัน สถานภาพทางการเมืองการบริหารของสตรีในปัจจุบันยังไม่เสมอภาคเท่าเทียมกับผู้ชาย ทั้งในด้านสิทธิ การตัดสินใจทางการเมือง การได้รับการยอมรับ เมื่อพิจารณาจากพื้นที่ทางการเมืองทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น นักการเมืองหญิงเป็นเพียงคนกลุ่มน้อย (สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2558)

การศึกษาวิจัยด้านบทบาททางการเมืองของสตรีในประเทศไทย ได้มีผู้ศึกษาถึงงานวิจัยเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการเข้าสู่เวทีทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นสตรี ได้แก่ กุลิสรา ก้อนจันทร์เทศ (2558) ศึกษาถึงปัจจัยส่งเสริมบทบาทสตรีในการเมืองท้องถิ่นกรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวง อำเภอท่าตะโก จังหวัดนครสวรรค์ กล่าวว่า ปัญหาและอุปสรรคของบทบาททางการเมืองท้องถิ่นของสตรี คือ การขาดการสนับสนุนทั้งภายในและภายนอก จากหน่วยงานองค์กรที่เกี่ยวข้อง ค่านิยมทางเพศระหว่างผู้ชายกับผู้หญิงของคนรุ่นเก่า และความไม่เชื่อมั่นในการทำงานของสตรี และอัยกัณห์ เครือจันทร์ (2553) ศึกษาถึงองค์ประกอบส่วนท้องถิ่นกับการส่งเสริมบทบาททางการเมืองท้องถิ่นของผู้บริหารท้องถิ่นสตรีในเขตจังหวัดปราจีนบุรี กล่าวว่า ปัญหาอุปสรรคในการทำงานของสตรี คือ ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้หญิง ไม่มีความปลอดภัย อำนาจในการตัดสินใจยังน้อยกว่าผู้ชาย แต่มีความละเอียดกว่าผู้ชาย ด้านการยอมรับบทบาทของสตรีทางสังคม ยังไม่ยอมรับบทบาทของสตรี ด้านสตรีกับท้องถิ่น มีปัญหาเพราะยึดชนบทธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมสังคมดั้งเดิม ในขณะเดียวกันงานวิจัยที่ผ่านมาได้มีผู้ที่ศึกษาในประเด็นแรงจูงใจของนักการเมืองท้องถิ่นสตรีที่เป็นปัจจัยส่งเสริมสนับสนุนให้สตรีสามารถเข้ามาสู่เวทีการเมืองได้สำเร็จ ได้แก่ วลีรัตน์ แสงไชย (2542) ศึกษาถึงบทบาททางการเมืองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสตรี ที่กล่าวว่า ปัจจัยภูมิหลังของนักการเมืองสตรีเกิดจาก ปัจจัยด้านการศึกษา ปัจจัยด้านความมั่นคงของฐานะทางเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านประสบการณ์ทางการเมือง และปัจจัยจำนวนสมัยในการดำรงตำแหน่ง และเศรษฐพร ดุศรีพิทักษ์ (2534) ศึกษาเรื่องถ้าอยากเป็นผู้แทน ที่ได้นำเสนอปัจจัยที่นำไปสู่การสมัครเลือกตั้ง คือ อุดมการณ์ของตัวนักการเมืองเอง และต้องการเป็นผู้เสียสละรับใช้สังคม ความเห็นแก่ตัว การคำนึงถึงรายได้สูง ความต้องการอำนาจ วาสนา การกลับคืนอำนาจ สิทธิพิเศษ

การสร้างชื่อเสียงให้วงศ์ตระกูล การล้างแค้น เพื่อตัดเสียงคะแนนคู่ต่อสู้ การหาเงินใช้หนี้ การแสวงหาอาชีพสุจริต การปูฐานเสียงเพื่อสมัยต่อ ๆ ไป การสร้างเกราะกันภัยจากบาร์มีข่มขู่ การหาทางออกของข้าราชการที่สามารถออกได้โดยนายไม่ยับยั้ง การบำเหน็จ บำนาญ ที่ลาออกได้บำนาญแล้วสมัครใหม่ และเพื่อความสนุก รวมถึงภิญโญ ตันพิทยคุปต์ (2540) ศึกษาถึงบทบาทของสตรีในองค์การบริหารส่วนตำบล ของจังหวัดสงขลา ที่กล่าวถึง บทบาทของสตรีในองค์การบริหารส่วนตำบลของจังหวัดสงขลา ที่กล่าวว่า เป้าหมายสำคัญในการพัฒนาชุมชนของ อ.บ.ต. สตรี นอกเหนือจากเรื่องโครงสร้างพื้นฐานแล้ว จะขยายรวมถึงการยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ เด็ก ซึ่งองค์ความรู้ดังกล่าวนี้เป็นประเด็นที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาบทบาทสตรีต่อการเมืองท้องถิ่น

สิ่งที่น่าเป็นห่วง ได้แก่ ความสามารถในการพัฒนา ระบบคิดและพฤติกรรมของนักการเมืองผู้ชาย รวมทั้งผลประโยชน์ที่จูงใจได้หรือไม่ แม้ว่าสัดส่วนของผู้ชายจะมีบทบาททางการเมืองมากกว่าผู้หญิงอยู่มาก แต่ถือได้ว่าผู้หญิงได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองมากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นการสร้างความหลากหลายในการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพทางการเมือง เนื่องจากมุมมองและประสบการณ์ที่แตกต่างจากชายจะช่วยให้มีความละเอียดรอบคอบในการจัดสรรงบประมาณและมีแผนงาน หรือโครงการที่ให้ความสำคัญกับงานด้านคุณภาพชีวิตครอบครัวและชุมชน งานสวัสดิการสังคม นอกจากนี้ยังเป็นหนทางหนึ่งที่สร้างความเป็นธรรมตามหลักการเป็นผู้แทนตามระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเน้นที่การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจในเรื่องสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของตนเอง ครอบครัวและชุมชน ผู้หญิง จึงเป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาสังคม ชุมชนและประเทศ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องปรับโครงสร้างการบริหารของประเทศ ทั้งในส่วนราชการ ภาคธุรกิจเอกชน และการเมือง โดยเปิดโอกาสให้ผู้หญิงได้เข้าไปสู่ในระดับการบริหารและการตัดสินใจ เพื่อให้เกิดความสมดุลที่สะท้อนองค์ประกอบของสังคมได้อย่างถูกต้อง การมีส่วนร่วมกำหนดบทบาท นโยบายให้สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของสังคม ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาสังคมและประเทศอย่างยั่งยืน ตอบสนองความต้องการของคนในชุมชนท้องถิ่นทั้งหญิงและชายอย่างแท้จริง ดังนั้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองทุกระดับ จึงจำเป็นต้องมีตัวแทนของผู้หญิงและผู้ชายเข้าไปในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเมืองท้องถิ่นซึ่งเป็นการเมืองที่ใกล้ชิดกับชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชน (สำนักส่งเสริมความเสมอภาคหญิงชาย, 2552)

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือประกอบไปด้วย 20 จังหวัด แต่ปัจจุบันมีเพียง 4 จังหวัดเท่านั้นที่มีนักการเมืองท้องถิ่นสตรีที่ดำรงตำแหน่งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด คือ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดมหาสารคาม และจังหวัดมุกดาหาร โดยแต่ละจังหวัดมีสัดส่วนของนักการเมืองท้องถิ่นสตรีที่ดำรงตำแหน่งเป็นผู้บริหารท้องถิ่นสตรีที่แตกต่างกัน ดังนี้ จังหวัดนครราชสีมา มีองค์กรปกครองส่วนทั้งหมด จำนวน 334 แห่ง มีนักการเมืองท้องถิ่นสตรีที่ดำรงตำแหน่งเป็นผู้บริหารท้องถิ่นสตรี จำนวน 42 คน ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 คน นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล 18

คน และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 23 คน คิดเป็นร้อยละ 12.57 จังหวัดบุรีรัมย์ มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมดจำนวน 209 แห่ง มีนักการเมืองท้องถิ่นสตรีที่ดำรงตำแหน่งเป็นผู้บริหารท้องถิ่นสตรี จำนวน 15 คน ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดบุรีรัมย์ 1 คน นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล 3 คน นายกองค์การบริหารส่วนตำบล 11 คน คิดเป็นร้อยละ 7.18 จังหวัดมหาสารคาม มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมด จำนวน 143 แห่ง มีนักการเมืองท้องถิ่นสตรีที่ดำรงตำแหน่งเป็นผู้บริหารท้องถิ่นสตรี จำนวน 7 คน ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 คน นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล 2 คน นายกองค์การบริหารส่วนตำบล 4 คน คิดเป็นร้อยละ 4.89 และจังหวัดมุกดาหาร มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมด จำนวน 56 แห่ง มีนักการเมืองท้องถิ่นสตรีที่ดำรงตำแหน่งเป็นผู้บริหารท้องถิ่นสตรี จำนวน 6 คน ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 คน นายกเทศมนตรีเทศบาลเมือง 1 คน นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล 2 คน และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน คิดเป็นร้อยละ 10.71 (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2560) จะเห็นได้ว่า จังหวัดบุรีรัมย์เป็นจังหวัดที่มีจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากเป็นอันดับที่ 2 จากทั้งหมด 4 จังหวัด แต่เมื่อเทียบสัดส่วนของจำนวนนักการเมืองท้องถิ่นสตรีที่ดำรงตำแหน่งเป็นผู้บริหารท้องถิ่นสตรีจังหวัดบุรีรัมย์แล้วพบว่าอยู่ในอันดับที่ 3 แม้เทียบกับสัดส่วนกับอีก 3 จังหวัดแล้วจะมีความแตกต่างกันไม่มากนัก แต่ถือได้ว่านักการเมืองท้องถิ่นสตรีในจังหวัดบุรีรัมย์เข้าไปมีบทบาทในการเป็นผู้บริหารท้องถิ่นสตรีน้อยกว่าจังหวัดมุกดาหารที่มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นน้อยกว่า ซึ่งแสดงให้เห็นถึงอุปสรรคและข้อจำกัดในหลาย ๆ ประการในการเข้าสู่เวทีทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นสตรีจังหวัดบุรีรัมย์ที่ทำให้ไม่สามารถแย่งชิงพื้นที่ทางการเมืองจากบุรุษได้มากเท่าที่ควร อย่างไรก็ตามถือได้ว่า นักการเมืองท้องถิ่นสตรีจังหวัดบุรีรัมย์มีความสามารถในการเข้ามามีบทบาทในการเข้าสู่เวทีการเมือง การบริหารงาน การแก้ไขปัญหา และการพัฒนาท้องถิ่นได้เช่นเดียวกับผู้ชาย แม้จะมีอุปสรรคต่าง ๆ แต่สามารถทำหน้าที่เป็นตัวแทนของผู้หญิงในการเมืองอันเป็นพัฒนาประชาธิปไตยภายใต้การมีส่วนร่วมของพลเมืองอย่างทัดเทียมกัน

จากสถานการณ์ของบทบาทสตรีไทยในเวทีการเมืองจากอดีตจนถึงปัจจุบันนั้น แสดงให้เห็นว่าต้องใช้เวลาในการเปลี่ยนแปลงในการยอมรับในเรื่องความเท่าเทียมของสตรีในประเทศไทย ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงสถานภาพของนักการเมืองท้องถิ่นสตรีจังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งถือว่าเป็นจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีสถานภาพทางการเมืองและสะท้อนให้เห็นถึงบทบาททางการเมืองที่โดดเด่น เพื่อเป็นองค์ความรู้และแนวทางต่อสตรีหรือบุคคลทั่วไปที่มีความสนใจทางการเมืองระดับท้องถิ่น รวมถึงเป็นข้อมูลพื้นฐานที่ช่วยในการตัดสินใจในการเข้าสู่อาชีพนักการเมืองท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภูมิหลัง แรงจูงใจ และบทบาทที่โดดเด่นในการบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่นสตรีจังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการเข้าสู่เวทีทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นสตรี
3. เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาบทบาทในการบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่นสตรี

วิธีการดำเนินวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) มุ่งศึกษาพัฒนาการและบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นสตรีจังหวัดบุรีรัมย์ ปัญหาและอุปสรรคและแนวทางแก้ไขปัญหาในการเข้าสู่เวทีทางการเมือง รวมถึงจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นสตรีจังหวัดบุรีรัมย์ ดังนั้นเพื่อให้สามารถได้ข้อมูลที่สมบูรณ์และเชื่อถือได้ต้องมีการกำหนดวิธีการศึกษาไว้อย่างถูกต้องชัดเจนและเป็นขั้นตอน อันจะทำให้การศึกษาเกิดความน่าเชื่อถือ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดวิธีการศึกษาไว้ ดังนี้ คือ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field Research) ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ซึ่งเป็นนักการเมืองท้องถิ่นสตรีจังหวัดบุรีรัมย์ 11 คน ได้แก่ นายกเทศมนตรี จำนวน 3 คน และ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 8 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้จากการเก็บรวบรวม 2 แหล่ง คือ

1. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ได้จาก ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือทางวิชาการ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยทำการหาข้อมูลและศึกษาจากห้องสมุดมหาวิทยาลัยขอนแก่น และตามสื่อออนไลน์ต่าง ๆ
2. ข้อมูลปฐมภูมิ ได้จาก แหล่งข้อมูลที่จัดเก็บได้จากการลงพื้นที่เพื่อสำรวจ โดยการสัมภาษณ์นักการเมืองท้องถิ่นสตรีจังหวัดบุรีรัมย์ ได้แก่ นายกเทศมนตรี จำนวน 3 คน และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 8 คน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เจาะลึก (in-depth interview) ด้วยแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview form) และการสังเกต

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ข้อมูลนำมาตรวจสอบความน่าเชื่อถือด้วยวิธีการตรวจสอบกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants) หลังจากการประมวลสรุปข้อมูลขั้นต้น จากนั้นนำมาวิเคราะห์ จัดหมวดหมู่ตามกรอบงานวิจัย วิเคราะห์เชิงเนื้อหา (content analysis) และสรุปความนำเสนอในลักษณะความเรียง

ผลการวิจัย

จากการศึกษาตามวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ข้อ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ภูมิหลังของนักการเมืองท้องถิ่นสตรีจังหวัดบุรีรัมย์

จากผลการศึกษาพบว่านักการเมืองท้องถิ่นสตรีแต่ละคนมีภูมิหลังในการเข้ามาเป็นผู้บริหารท้องถิ่นสตรีที่ต่างกัน โดยส่วนใหญ่เริ่มเข้าสู่การเมืองท้องถิ่นจาก 1) แรงจูงใจจากครอบครัว เนื่องจากผู้ปกครองท้องถิ่นส่วนใหญ่มีสมาชิกในครอบครัวเป็นนักการเมืองหรือเคยดำรงตำแหน่งทางการเมืองทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น เนื่องจากครอบครัวคอยให้การสนับสนุนและเป็นฐานเสียงในการเริ่มต้นเข้าสู่เวทีการเมือง 2) แรงจูงใจจากฐานะทางเศรษฐกิจ 3) แรงจูงใจจากการมีผลงาน 4) แรงจูงใจที่เกิดจากกลุ่มนักการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ 5) แรงจูงใจจากคนในชุมชน 6) แรงจูงใจจากตนเอง

นอกจากนี้ยังพบว่า บทบาทในการริเริ่มและการพัฒนาท้องถิ่นในโครงการที่โดดเด่นของนักการเมืองท้องถิ่นสตรีจังหวัดบุรีรัมย์มีความแตกต่างกัน โดยนักการเมืองท้องถิ่นสตรีมีบทบาทที่โดดเด่นมากที่สุดในการพัฒนาท้องถิ่น 2 ด้าน คือ ด้านคุณภาพชีวิตและด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

พร้อมกันนี้จากการศึกษาวิจัยยังพบว่า บทบาทที่เป็นจุดเด่นของนักการเมืองท้องถิ่นสตรีในการบริหารงาน คือ การเป็นผู้บริหารสตรีที่มีภาพลักษณ์ และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เนื่องจากนักการเมืองท้องถิ่นสตรีมักให้ความสำคัญกับการสร้างภาพลักษณ์ที่ดี และมีความละเอียดรอบคอบ ความอ่อนหวาน ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และคำนึงถึงความรู้สึกของผู้อื่น ทำให้สามารถพูดคุย รับฟังถึงปัญหาและความต้องการของคนในชุมชนได้มากกว่านักการเมืองท้องถิ่นบุรุษ และสร้างความแตกต่างในการบริหารงานและพัฒนาท้องถิ่นให้ดียิ่งขึ้น

2. ปัญหาและอุปสรรคในการเข้าสู่เวทีทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นสตรีจังหวัดบุรีรัมย์

จากผลการศึกษาพบว่าปัญหาและอุปสรรคในการเข้าสู่เวทีทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นสตรีจังหวัดบุรีรัมย์นั้น ประกอบไปด้วย 5 ประการ ได้แก่ 1) ปัญหาด้านสรีระของร่างกายผู้หญิง ในกรณีที่นักการเมืองท้องถิ่นสตรีไม่สามารถไปปฏิบัติงานได้ด้วยตนเองนั้น จะมีการมอบหมาย

งานให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาไปปฏิบัติหน้าที่แทน และจะมีการติดตามความคืบหน้าของงานในทุก ๆ ครั้งอย่างใกล้ชิด หรือการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยวิธีการอื่น เช่น การให้ความร่วมมือในกิจกรรมอื่นที่นักการเมืองสามารถปฏิบัติงานได้ รวมไปถึงการให้การสนับสนุนและให้ขวัญกำลังใจแก่บุคลากรในองค์กรและประชาชนในท้องถิ่น 2) ปัญหาการครอบครัวยุคใหม่ นักการเมืองท้องถิ่นสตรีนั้นต้องแสดงบทบาททั้งในบ้านและนอกบ้านให้สมาชิกครอบครัวและคนอื่นได้เห็นว่าการที่ผู้หญิงเข้ามาทำงานการเมืองนั้นไม่ได้ส่งผลกระทบต่อครอบครัวให้เกิดความเสียหายแต่อย่างใดและสามารถทำหน้าที่ทั้ง 2 อย่างควบคู่กันไปได้ด้วยดี จากการแบ่งเวลาและการแบ่งเบาภาระจากครอบครัวของนักการเมืองท้องถิ่นสตรีที่สามารถทำหน้าที่ได้เหมือนเดิม 3) ปัญหาคู่แข่งทางการเมือง นักการเมืองท้องถิ่นสตรีต้องมีความอดทนต่อปัญหาสูงและใช้ความเป็นสตรีที่มีความอ่อนโยน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คิดบวกและคำนึงถึงผลประโยชน์ต่อส่วนร่วมมากที่สุดในการแก้ไขปัญหา 4) ปัญหาด้านภาวะผู้นำ นักการเมืองท้องถิ่นสตรีมีการพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองอยู่เสมอ มีการติดตามข่าวสารบ้านเมืองที่เกิดขึ้นแล้วนำมาปรับใช้ในการทำงานของตน โดยมีความมุ่งมั่นตั้งใจในการบริหารงานของตนเองและมีความเด็ดขาดในการตัดสินใจคำสั่งต่าง ๆ รวมไปถึงการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น 5) ปัญหาด้านค่านิยม วัฒนธรรม และสังคม นักการเมืองท้องถิ่นสตรีต้องมีการพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองและพิสูจน์ความสามารถในการบริหารงานให้ได้ดีเท่าเทียมหรือได้ดีกว่ากับผู้ชาย รวมถึงการใช้จุดเด่นของการเป็นสตรีในการบริหารงานและพัฒนาท้องถิ่นให้ดียิ่งขึ้น

3. แนวทางในการพัฒนาบทบาทในการบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่นสตรีจังหวัดบุรีรัมย์

จากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายผลการศึกษาพบว่า ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาบทบาทในการบริหารงาน ของนักการเมืองท้องถิ่นสตรี 8 ประการ คือ 1) การมีความรักศรัทธาและความพร้อม 2) การสร้างภาพลักษณ์ที่ดี 3) การพัฒนาศักยภาพของตนเอง 4) การรณรงค์ให้ผู้หญิงมีบทบาททางการเมืองมากยิ่งขึ้น 5) การปรับเปลี่ยนความคิด ค่านิยมเกี่ยวกับผู้หญิงและการเมืองให้เกิดการยอมรับมากยิ่งขึ้น 6) การใช้จุดเด่นของความเป็นผู้หญิงที่เป็นข้อได้เปรียบในการบริหารงาน 7) การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม และ 8) การเข้าไปมีส่วนร่วมกับชุมชนหรือคนในท้องถิ่นผ่านกิจกรรมต่าง ๆ

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่องภูมิหลัง แรงจูงใจ และบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นสตรีจังหวัดบุรีรัมย์ สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ภูมิหลัง แรงจูงใจของนักการเมืองท้องถิ่นสตรีจังหวัดบุรีรัมย์

พบว่า ในภาพรวมนักการเมืองท้องถิ่นสตรีจังหวัดบุรีรัมย์มีภูมิหลัง แรงจูงใจที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งเมื่อนำมาวิเคราะห์ในรายละเอียดแต่ละประเด็น มีข้อสรุปดังนี้

ในประเด็น ภูมิหลัง แรงจูงใจของนักการเมืองท้องถิ่นสตรีจังหวัดบุรีรัมย์ที่เป็นปัจจัยในการเข้าสู่เส้นทางการเมืองระดับท้องถิ่นจนสามารถเข้าดำรงตำแหน่งเป็นผู้บริหารท้องถิ่นสตรีได้นั้น คือ แรงจูงใจจากครอบครัว แรงจูงใจจากฐานะทางเศรษฐกิจ แรงจูงใจจากการมีผลงาน แรงจูงใจที่เกิดจากนักการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ แรงจูงใจจากคนในชุมชน และแรงจูงใจจากตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวลิรัตน์ แสงไชย (2542) ที่กล่าวว่า ปัจจัยภูมิหลังของนักการเมืองสตรีเกิดจาก ปัจจัยด้านการศึกษา ปัจจัยด้านความมั่นคงของฐานะทางเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านประสบการณ์ทางการเมือง และปัจจัยจำนวนสมัยในการดำรงตำแหน่ง รวมถึงสอดคล้องกับแนวคิดของเศรษฐพร ดุศรีพิทักษ์ (2534) ที่ได้นำเสนอ ปัจจัยที่นำไปสู่การสมัครเลือกตั้ง คือ อุณหภูมิของตัวนักการเมืองเอง และต้องการเป็นผู้เสียสละรับใช้สังคม แต่ขัดแย้งในประเด็นกล่าวว่า มีปัจจัยที่สนับสนุนสตรีให้สมัครรับการเลือกตั้งเกิดจากความเห็นแก่ตัว การคำนึงถึงรายได้สูง ความต้องการอำนาจ วาสนา การกลับคืนอำนาจ สิทธิพิเศษ การสร้างชื่อเสียงให้วงศ์ตระกูล การล้างแค้น เพื่อตัดเสียงคะแนนคู่ต่อสู้ การหาเงินใช้หนี้ การแสวงหาอาชีพสุจริต การปูฐานเสียงเพื่อสมัยต่อ ๆ ไป การสร้างเกราะกันภัยจากบารมีข่มขู่ การหาทางออกของข้าราชการที่สามารถออกได้โดยนายไม่ยับยั้ง การบำเหน็จ บำนาญ ที่ลาออกได้บำนาญแล้วสมัครใหม่ และเพื่อความสนุก

ประเด็นบทบาทในการริเริ่มและการพัฒนาท้องถิ่นในโครงการที่โดดเด่นของนักการเมืองท้องถิ่นสตรีจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า มีบทบาทในการพัฒนาท้องถิ่นที่โดดเด่นมากที่สุดในการพัฒนาท้องถิ่น 2 ด้าน คือ ด้านคุณภาพชีวิตและด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งคล้ายกับภิญญ์ตันพิทยะคุปต์ (2540) ที่กล่าวถึง บทบาทของสตรีในองค์การบริหารส่วนตำบล ของจังหวัดสงขลา ที่ว่า เป้าหมายสำคัญในการพัฒนาชุมชนของ อบต. สตรี นอกเหนือจากเรื่องโครงสร้างพื้นฐานแล้ว จะขยายรวมถึงการยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ เด็ก เยาวชน และสตรี และอัยภักดิ์ เครือจันทร์ (2553) ที่กล่าวถึง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกับการส่งเสริมบทบาททางการเมืองท้องถิ่นของ

ผู้บริหารท้องถิ่นสตรีในเขตจังหวัดปราจีนบุรี ที่ว่า ด้านสตรีกับท้องถิ่น มีการจัดตั้งกลุ่มอาชีพชุมชน คล้ายกับศิริลักษณ์ เภาคำ (2554) ที่กล่าวถึงบทบาทผู้นำสตรีท้องถิ่นที่ได้รับรางวัลในการพัฒนาท้องถิ่น ที่ว่า ผู้นำสตรีมีบทบาทอย่างมากในการส่งเสริมและสนับสนุนในการสร้างความเข้มแข็งในชุมชน ทั้งในการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ มีการส่งเสริมและเพิ่มพูนความรู้และทักษะต่าง ๆ ของคนใน

ชุมชนอยู่สูงต่อเนื่อง โดยผ่านการจัดฝึกอบรมและประชุม และการศึกษาดูงานนอกสถานที่ สนับสนุนคนในชุมชนให้มีโอกาสและมีส่วนร่วมกับการทำงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พร้อมกันนี้ในประเด็นของบทบาทที่โดดเด่นของนักการเมืองท้องถิ่นสตรีในการบริหารงานพบว่า นักการเมืองท้องถิ่นสตรีส่วนใหญ่มีบทบาทที่โดดเด่นในด้านภาพลักษณ์ และการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น รวมถึงความละเอียดรอบคอบในการทำงาน ด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ มนัญญา โรจนไพฑูรย์ (2548) ที่พบว่า สถานภาพสตรีที่เป็นผู้นำชุมชนคือ ต้องเป็นผู้มีบุคลิกที่กล้าแสดงออก มีวาทศิลป์ อหยาศัยดี มีความยุติธรรม เด็ดขาดในการตัดสินใจ มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ชยันตทน ทุ่มเม ตั้งใจและเสียสละงานเพื่อส่วนรวม อุทิศเวลาให้กับงานอย่างเต็มที่ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานร่วมกับชุมชนได้เป็นอย่างดี สร้างความรัก ความศรัทธาเป็นที่ไว้วางใจของชุมชน

2. ปัญหาและอุปสรรคในการเข้าร่วมเวทีทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นสตรี จังหวัดบุรีรัมย์

ในประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการเข้าร่วมเวทีทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นสตรี ได้แก่ ปัญหาด้านสรีระของร่างกายผู้หญิง ปัญหาภาระครอบครัว ปัญหาคู่แข่งทางการเมือง ปัญหาด้านภาวะผู้นำ ปัญหาด้านค่านิยม วัฒนธรรม และสังคม ซึ่งคล้ายกับอัยกัณห์ เครือจันทร์ (2553) กล่าวว่า ปัญหาอุปสรรคในการทำงานของสตรี คือ ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้หญิง ไม่มีความปลอดภัย อำนาจในการตัดสินใจยังน้อยกว่าผู้ชาย แต่มีความละเอียดกว่าผู้ชาย ด้านการยอมรับบทบาทของสตรีทางสังคม ยังไม่ยอมรับบทบาทของสตรี ด้านสตรีกับท้องถิ่น มีปัญหาเพราะยึดขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมสังคมดั้งเดิม คล้ายกับกุลิสรา ก้อนจันทร์เทศ (2558) กล่าวว่า ปัญหาและอุปสรรคของบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นของสตรี คือ การขาดการสนับสนุนทั้งภายในและภายนอก จากหน่วยงาน องค์กรที่เกี่ยวข้อง ค่านิยมทางเพศระหว่างผู้ชายกับผู้หญิงของคนรุ่นเก่า และความไม่เชื่อมั่นในการทำงานของสตรี

ในประเด็นการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการเข้าสู่เวทีการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นสตรีพบว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการเข้าสู่เวทีการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นสตรี คือ ปัญหาด้านสรีระของร่างกายผู้หญิง นักการเมืองท้องถิ่นสตรีต้องมีความพร้อมในการทำงานและการเป็นผู้บริหาร โดยนึกถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ปัญหาภาระครอบครัว นักการเมืองท้องถิ่นสตรีต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ในการทำงานของตนกับครอบครัว และการได้รับการสนับสนุนส่งเสริมการทำงานจากครอบครัวโดยการช่วยแบ่งเบาภาระในบทบาทจากครอบครัว ปัญหาคู่แข่งทางการเมือง นักการเมืองท้องถิ่นสตรีต้องมีความอดทนสูงและคิดบวก ปัญหาด้านภาวะผู้นำ นักการเมืองท้องถิ่นสตรีต้องพัฒนาศักยภาพของตนเอง และปัญหาด้านค่านิยม

วัฒนธรรม และสังคม นักการเมืองท้องถิ่นสตรีต้องมีความรักและความพร้อมในการเป็นผู้บริหารท้องถิ่นสตรี และการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่ตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับอัยกัณห์ เครือจันทร์ (2553) กล่าวว่า แนวทางแก้ไขปัญหานั้นสตรีควรเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนมากขึ้น ญัฐพิชชา บุญมา (2551) แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค มีการดำเนินบทบาททางการเมืองระดับท้องถิ่น คือ ใช้หลักความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์และแก้ไข ปัญหาตามกระบวนการภายใต้หลักของเหตุผล คล้ายกับอุดมเดช ดวงแก้ว (2555) กล่าวว่า การแก้ไขปัญหานั้นจะต้องมีการพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองอยู่เสมอ ติดตามข้อมูลข่าวสารที่เกิดขึ้น นำมาปรับปรุงประยุกต์ใช้ในการทำงาน ผู้นำสตรีจะต้องมีความซื่อสัตย์ สุจริต มีคุณธรรม จริยธรรม ตรงต่อเวลา มีความจริงใจสูง และที่สำคัญต้องนึกถึงผลประโยชน์ของส่วนร่วมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน จึงจะทำให้บทบาททางการเมืองการปกครองพัฒนาท้องถิ่นดำเนินไปในทางที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3. ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่นสตรี

ในประเด็นข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่นสตรีนั้น กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักได้ให้ข้อเสนอแนะ ซึ่งประมวลได้ดังนี้คือ

แนวทางในการพัฒนาการบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่นสตรีนั้น นักการเมืองท้องถิ่นสตรีต้องมีความรักและความพร้อมในการเป็นผู้บริหารท้องถิ่นสตรี และการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่ตนเอง โดยการสร้างภาพลักษณ์ที่ได้รับการยอมรับจากประชาชนในท้องถิ่น มีการพัฒนาศักยภาพของตนเอง เช่น ต้องมีความมั่นใจ กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออกในเวทีการเมืองและการเพิ่มพูนความรู้เพื่อการเป็นผู้บริหารที่ดี และมีการรณรงค์ให้ผู้หญิงมีบทบาททางการเมืองมากยิ่งขึ้น เพื่อสร้างการยอมรับในเวทีการเมืองให้แก่สตรี รวมถึงการปรับเปลี่ยนความคิด ค่านิยมเกี่ยวกับผู้หญิงและการเมืองให้เกิดการยอมรับมากยิ่งขึ้น และการใช้จุดเด่นของความเป็นผู้หญิงที่เป็นข้อได้เปรียบในการบริหารงาน และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม และการเข้าไปมีส่วนร่วมกับชุมชนหรือคนในท้องถิ่นผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อใกล้ชิดกับประชาชนและรับฟังถึงปัญหาความเดือดร้อนและหาทางแก้ไขปัญหา ซึ่งสามารถเพิ่มโอกาสที่จะได้รับการเลือกตั้งมากยิ่งขึ้น คล้าย กับ กิตติสันต์ ทัดตะพันธ์ (2553) ที่กล่าวถึง บทบาทของผู้นำสตรีกับการบริหารท้องถิ่น : กรณีศึกษานายกองคการบริหารส่วนตำบลริมเหนือ อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ ที่ว่า แนวทางในการพัฒนาบทบาทและการบริหารงาน ควรมีการศึกษาระเบียบ กฎหมายและแนวทางปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานให้ถี่ถ้วน ควรรับฟังข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ข้อทักท้วง หรือ ข้อมูลต่าง ๆ จากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในประเด็นต่าง ๆ ทุกระดับ และควรรักษาคุณลักษณะดีเด่นเฉพาะตัวที่มีความอดทนและสามารถลงพื้นที่เพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้กับประชาชนได้ตลอดเวลา ซึ่งส่งผลให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อการเป็นผู้นำสตรีท้องถิ่นที่ได้รับการยอมรับเท่าเทียมกับผู้นำท้องถิ่นซึ่ง

เป็นบุรุษ เป็นต้น สอดคล้องกับกฤษฎิ์ บุญเปี่ยม (2555) ที่ได้กล่าวถึงการก้าวขึ้นเป็นผู้นำท้องถิ่นของสตรี กรณีศึกษาผู้นำสตรีอำเภอเกาะสีชัง จังหวัดชลบุรี ว่า คุณลักษณะของผู้นำสตรีท้องถิ่นต้องเป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเอง บุคลิกภาพที่ดี มีความเสียสละ มีความยุติธรรม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความกระตือรือร้น และร่าเริง เชื้อนแก้ว (2559) ที่ได้กล่าวถึง สตรีกับการบริหารจัดการด้านการเมืองการปกครองท้องถิ่น กรณีศึกษา : ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ว่า แนวทางที่เหมาะสมในการส่งเสริมการยอมรับในบทบาทอำนาจหน้าที่ทางการเมืองการปกครองของผู้นำสตรี ผู้นำสตรีควรพัฒนาศักยภาพด้านการเมืองการปกครอง การบริหารจัดการและการตัดสินใจ รวมถึงควรมีการรวมกลุ่มเป็นชมรมหรือสมาคมของผู้นำสตรีทางการเมืองการปกครอง ตลอดจนการสร้างมูลค่าเพิ่มและลดช่องว่างความแตกต่างทางด้านระบบวิถีคิด การปฏิบัติงานและการตัดสินใจที่มีความเด็ดขาด รวดเร็ว กล้าคิด กล้าทำ กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อประชาชนและชุมชนท้องถิ่น ตลอดจนผู้นำสตรีต้องมีการสร้างภาพลักษณ์ในการบริหารจัดการและการทำงานให้เห็นเป็นรูปธรรม โดยมีการประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์ของตนเองโดยใช้ช่องทางในการประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ บทบาทหน้าที่และการปฏิบัติหน้าที่และการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ส่วนวิธีการพัฒนาที่เหมาะสม คือ การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน การประชุม สัมมนา เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การพัฒนาบทบาททางการเมืองของสตรีภาครัฐควรให้การส่งเสริมสนับสนุนบทบาทของสตรีในเวทีการเมืองมากยิ่งขึ้นเกี่ยวกับการเมืองแบบประชาธิปไตยอย่างยั่งยืน เช่น การสร้างเครือข่ายความรู้โดยการจัดตั้งองค์กรเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองในระบบประชาธิปไตย และสามารถนำความรู้ที่ได้มาไปพัฒนาต่อยอดความรู้ความเข้าใจด้านความรู้ในการเมืองแบบประชาธิปไตยให้กับครอบครัวและชุมชนต่อไป โดยเฉพาะความเสมอภาคของบุรุษและสตรีเพื่อได้รับการยอมรับบทบาททางการเมืองของสตรีที่สามารถประสบความสำเร็จและได้รับโอกาสที่เท่าเทียมกับเพศชายในเวทีการเมือง

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

นักการเมืองท้องถิ่นสตรีควรมีการรวมกลุ่มเป็นสมาคมหรือชมรมสำหรับนักการเมืองท้องถิ่นสตรีภายในจังหวัด เพื่อเสริมสร้างพลังของสตรีและความเข้มแข็งให้แก่ นักการเมืองท้องถิ่นสตรี เนื่องจากการรวมกลุ่มนั้นจะทำให้เกิดแรงยึดเหนี่ยวภายในกลุ่มและก่อให้เกิดความเข้าใจระหว่างสตรีมีความรักสามัคคีและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความรู้และมีความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดพลังของสตรีในเวทีการเมืองท้องถิ่นที่มีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบผลการดำเนินงานทางด้านการเมืองการปกครองของผู้นำสตรีและผู้นำบุรุษ โดยศึกษาเปรียบเทียบทั้งด้านบุคลิกภาพและพฤติกรรมการแสดงออก การบริหารงาน และการปฏิบัติงานด้านการเมืองการปกครอง เพื่อให้เห็นถึงความแตกต่างที่ชัดเจนของการทำงานระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นสตรีและนักการเมืองท้องถิ่นบุรุษ

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2560). *สรุปข้อมูล อบท ทั่วประเทศ*. ค้นเมื่อ 22 กุมภาพันธ์ 2561, สืบค้นจาก <http://www.dla.go.th/work/abt>.
- กิตติสันต์ ทัดตะพันธุ์. (2553). *บทบาทของผู้นำสตรีกับการบริหารท้องถิ่น : กรณีศึกษานายกองคํการ บริหารส่วนตำบลริมเหนือ อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตร มหาบัณฑิตสาขาการเมืองและการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กุลิสรา ก้อนจันทร์เทศ. (2558). *ปัจจัยส่งเสริมบทบาทสตรีในการเมืองท้องถิ่นกรณีศึกษาองค์การ บริหารส่วนตำบลหนองหลวง อำเภอท่าตะโก จังหวัดนครสวรรค์*. วิทยานิพนธ์ปริญญา รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเมืองการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมาธิราช.
- เครือข่ายกฎหมายมหาชน. (2554). *ความไม่เท่าเทียมทางเพศในการบริหารรัฐกิจ*. ค้นเมื่อ 22 สิงหาคม 2558 สืบค้นจาก <http://public-law.net/publaw/view.aspx?id=1542>.
- ชยานันท์ ญาณวารี และคณะ. (2558). กระบวนการเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองของสตรีในภาคกลาง. *วารสารการบริหารท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 8(4), 94-111.
- ณัฐพิชชา บุญมา. (2551). *ผู้นำสตรีกับบทบาททางการเมือง : กรณีศึกษา ในเขตอำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ภิญโญ ต้นพิทยคุปต์. (2540). *บทบาทของสตรีในองค์การบริหารส่วนตำบล ของจังหวัดสงขลา*. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- มนัญญา โรจนไพฑูรย์. (2548). *การศึกษาวิเคราะห์สถานภาพสตรีที่เป็นผู้นำชุมชน กรณีศึกษาในเขต เทศบาลตำบลท่าพระ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหา บัณฑิต สาขาไทยศึกษาเพื่อการพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

- รุ่งทิwa เชื้อนแก้ว. (2559). *สตรีกับการบริหารจัดการด้านการเมืองการปกครองท้องถิ่น กรณีศึกษา : ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน*. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารองค์การภาครัฐและเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ฤทัยทิพย์ บุญเปี่ยม. (2555). *การก้าวขึ้นเป็นผู้นำท้องถิ่นของสตรี กรณีศึกษาผู้นำสตรีอำเภอเกาะสีชัง จังหวัดชลบุรี*. รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา เศรษฐศาสตร์การเมืองและการบริหารจัดการ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วลีรัตน์ แสงไชย. (2542). *บทบาททางการเมืองของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสตรี*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วาสนา ลำดี. (2560). *ขบวนการผู้หญิงเสนอ “รัฐธรรมนูญที่ดี ต้องมีมติความเสมอภาคระหว่างเพศ”*. ค้นเมื่อ 22 กุมภาพันธ์ 2561, สืบค้นจาก <http://voicelabour.org>.
- ศิริลักษณ์ เงามคำ. (2554). *บทบาทผู้นำสตรีท้องถิ่นที่ได้รับรางวัลในการพัฒนาท้องถิ่น*. รายงาน การศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เศรษฐพร ดุศรีพิทักษ์. (2534). *ถ้าอยากเป็นผู้แทน*. กรุงเทพฯ: สถาบันนโยบายศึกษา สมาคม สังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย.
- สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. (2558). *รายงานสถานการณ์สตรี ปี 2558 : 2 ทศวรรษ ปฏิญญาปักกิ่ง: เสริมพลังสตรี สร้างพลังสังคม*. กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของ มนุษย์.
- สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2554). *บทบาทสตรีในเวทีการเมือง*. *สารวุฒิสภา*. 19(17), 7 กรกฎาคม.
- สำนักส่งเสริมความเสมอภาคหญิงชาย. (2552). *รายงานประจำปี 2552 สำนักงานกิจการสตรีและ สถาบันครอบครัว*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการ พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- อัยกัณห์ เครือจันทร์. (2553). *องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการส่งเสริมบทบาททางการเมืองท้องถิ่น ของผู้บริหารท้องถิ่นสตรีในเขตจังหวัดปราจีนบุรี*. รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐ ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อุดมเดช ดวงแก้ว. (2555). *บทบาทผู้นำสตรีในการเมืองการปกครองระดับท้องถิ่นของเทศบาลนคร เชียงราย*. รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเมืองและการ ปกครอง, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.